

23.07.2020

המלצות הגנת הצומח במלון סתיו לשוק המקומי ערבה וכיכר סדום, 2020

כללי

בגידול המיועד ליצוא לחו"ל ייעשה שימוש אך ורק בתכשירים המותרים לפי דרישות חברת היצוא. שימו לב! לא כל תכשיר המותר מבחינת השיווק בארץ - מותר גם ליצוא.

✓ לפני השימוש בכל תכשיר הדברה יש לקרוא בעיון את התווית שעל אריזת התכשיר ולפעול בהתאם, כלומר להשתמש רק בתכשיר הדברה שבתוויתו מופיע שם הגידול הרלוונטי.

✓ לאחר הריסוס יש להקפיד על ימי המתנה לפני קטיף, כפי שמצוין בתווית (לשוק המקומי) או ברשימות ליצוא (לפי רשימת המשוק).

✓ פעילות הדבורים חיונית להאבקה יעילה, לכן חשוב לטפל בהתאם להנחיות ספק הדבורים.

✓ אין לרסס צמחים הנמצאים בעקה ואין להשאיר תכשיר הדברה במים, אפילו רק לשעות אחדות, אלא אם מצוין אחרת בתווית התכשיר.

מזיקים

זבובי מנהרות (מנהרנים)

בערבה מופיעים בגידול שני מינים של מנהרנים, העלולים לגרום להתייבשות העלים באמצעות יצירת מנהרות בתוכם: מנהרן החממות ומנהרן העורקים. בדרך כלל בגידול הסתוי המנהרנים אינם מהווים בעיה בשל הצימוח המהיר של הצמחים. עם זאת, כשהתקפת המזיק מתרחשת בגיל צעיר מאוד של הגידול, כדאי לשקול אפשרות לטפל. **למנהרן החממות** רימה צהובה, והוא יוצר מנהרות מפותלות בצדו העליון של העלה; **למנהרן העורקים** רימה בצבע קרם, והוא יוצר מנהרות לאורך העורקים בצדו התחתון של העלה.

הדברה: אויסקט, אמפליגו, תכשירי האבמקטין (ורטימק ודומיו), טריגרד/טופגארד/טרופר, טרייסר אולטרה, ספרטה סופר, מלבנוק. כל התכשירים יעילים בהדברת שני מיני המנהרנים. מומלץ לרסס מיד בתחילת הופעתם.

כנימות עלה

כנימות עלה ניזונות מהצמחים, מדכאות צימוח ומפרישות טל-דבש דביק שעליו מתפתחות פטריות ה"פייחת" בתנאי לחות גבוהים; ובנוסף, הן האחראיות להעברתן של כמה מחלות וירוס במלון.

הדברה: תכשירי אמידקלופריד (קונפידור ודומיו), לאנט, מלתיון, פירימור, אקטרה, טיפיקי, cs, זהר LQ 215, נימפר, תותח (יעיל גם להדברת כנימת עש הטבק).

כנימת עש הטבק

כנימת עש הטבק ניזונה מהצמחים ומחלישה אותם, וכתוצאה מההזנה היא מפרישה טל-דבש. כנימת עש הטבק מעבירה וירוסים אחדים, כמו: וירוס הבהרת עורקים במלפפון (CVYV), וירוס גימדון צהוב בדלועיים (CYSDV), וירוס קיפול עלי הקישוא (SqLSV), וירוס גימדון החוורת של האבטיח (WmCSV). מחלות אלה גורמות להפחתה ביבול ולירידה ברמת הסוכר בפרי. למניעת המחלות הללו בשתילות יולי-אוגוסט מומלץ להגן על השתילים ביריעות בד (אגריל) או

ברשת 50 מש מתחילת הגידול (זריעה או שתילה) ועד הכנסת הדבורים לשטח. למניעת הווירוסים, חשוב מאוד להדביר את הדרגות הבוגרות המעבירות אותם.

הדברה: בוגרים וזחלים - תכשירי אימידקלופריד (קונפידור ודומיו) יעילים כטיפול ראשון ויחיד בעונה עקב חשש לפיתוח תנגודת של כנימת עש הטבק לתכשיר; מוספילן/מפיסטו/מוסקיטון, קליפסו 480/קלימרה, ביסקיה 240 (ידבירו גם כנימות עלה), איפון, אצטאסטאר, אקטרה. **בוגרים בלבד** - אוויסקט; **זחלים בלבד** - אוברון/אובליסק (ידביר גם אקרית אדומה), טייגר/טריגון, אפלורד, אקסירל, אקו טק (לא בזמן הפריחה), מובנטו 100, זהר LQ 215; **תכשירים אחרים** - תכשירי סיפרימטרין (סימבוש ודיו), מוסטנג, סמש, דסיס, מטרונם פריים/רקויאם פריים.

אקרית אדומה מצויה

עלולה לגרום לייבוש עלוות הצמחים על ידי מציצת תוכן העלים. מומלץ מאוד לבצע ניטור, ומיד עם הופעת המזיק לבצע פעולת הדברה.

הדברה: תכשירי אבמקטין (ורטימק ודומיו) בשילוב עם שמנים (לאחרונה ניכרת ירידה ביעילות התכשירים), אקרימיט/בוטרקס, אקסמייט, דפנדר, פלורמייט/פלוטו/פרדיסו/דורמייט, מילבנוק, ספיימייט; שמנים, כמו נימגארד ו-EOS; **דרגות צעירות בלבד** - ספיידר ואפולו.

זבוב התסיסה

זבוב התסיסה אינו נחשב למזיק ראשוני התוקף פירות בריאים, אלא מופיע כמזיק משני בפרי שניזוק ונבקע מסיבה כלשהי, כמו היווצרות חריץ באזור העוקץ או נזק מזחלי עשי לילה, עכברים, ציפורים ועוד. נקבת הזבוב מטילה את הביצה בבקע שנוצר, והרימה הבוקעת ממנה נוברת בתוך הפרי וגורמת לריקבון. הנזק צפוי להיגרם בעיקר בסתיו ובאביב.

הדברה: סניטציה! קטיף לפני היווצרות חריצים והתבקעות הפרי, וכן ניקיון השטח מפירות רקובים - יועילו במניעה של הזבוב, וכך גם הדברת גורמים אחרים, הפוגעים בשלמות הפרי. עם הופעת המזיק מומלץ ליצור קשר עם סבטלנה, מדריכת הגנת הצומח: 050-6241632.

זחלי עשי לילה

עשי הלילה הבוגרים, פרודניה, לפיגמה, הליוטיס ופלוסיה, בדרך כלל אינם מהווים בעיה. הנזק העיקרי מהם נגרם על ידי הזחלים, והוא מתבטא בגירוד קליפת הפרי ובחדירתם לתוך הפרי. **הדברה:** אוונט, אטלס/טלסטאר, דסיס, מוליט/שונית, לאנט, מוסטנג, סמש. מדי פעם מופיעים זחלי עש הרקפת, המסבים נזקים כבדים לפרי שבא במגע עם הקרקע. עם הופעת המזיק, מומלץ ליצור קשר עם מדריכת הגנת הצומח.

זבוב הדלועיים

המזיק פוגע בחנטים הצעירים. הנקבה מטילה ביצים על החנטים, והרימות הבוקעות חודרות מיד אל תוך החנט. החנטים שנפגעו נרקבים. יש לרסס את השדה כבר מתחילת החנטה מדי 2-3 שבועות בטלסטאר.

מחלות

קימחון

שתילות מוקדמות כמעט שאינן נפגעות מהמחלה. ככל שהשתילה מאוחרת יותר, מאמצע אוגוסט ואילך – כך הגידול רגיש יותר למחלה. המחלה מופיעה בסתיו המאוחר, עם ירידת הטמפרטורות (מאמצע ספטמבר). הטיפול יינתן בהתאם לשלבי הגידול.

הדברה: אופיר 2000/אורון/עומר, אופק, אמרלד אנרג'י, סיסטאן/ראלי, באיפידן/שבביט, בליס/סיגנום/סטנגה, תכשירי גופרית, דומרק, דומרק קומבי, וויואנדו, וינטו, טליוס, לונה אקספריאנס, נימגארד, נימרוד, נץ, נטיבו 75, דיסקברי, סטרובי, פולאר, פרליון, קאסורי, קוליס, קמודור, קוסמוס, קרטן סטאר, שידו, שריף סופר, שמן EOS, שמן קיצי JMS.

התמוטטות פתאומית במלון (מונוספורואסקוס)

מחלת קרקע התוקפת את השורשים של צמחי המלון וגורמת לנבילת הצמחים, בדרך כלל בשלב שהם עמוסים בפרי.

מניעה: בשטח, שנעשה בו חיטוי קרקע משולב: סולרי ומתאם סודיום - **די בטיפול אחד** בעונת הגידול הסתוית, כחודש מהשתילה, בהגמעת אחד התכשירים: עמיסטר/עמיעוז/ מירדור/ זאוס, סיגנום, קומודור ופרימיום במינונים הרשומים בתוויות.

בשטח שלא עבר חיטוי קרקע משולב, מומלץ לטפל פעמיים במהלך עונת הגידול הסתוית: בפעם הראשונה כעבור שבועיים מהשתילה, ובפעם השנייה לאחר חמישה שבועות מהשתילה, בהגמעת אחד התכשירים: עמיסטר/עמיעוז/מירדור/זאוס, סיגנום, קומודור ופרימיום, במינונים הרשומים בתוויות.

רשימת השילובים האפשריים בין תכשירי ההדברה במלון

כללי

1. להלן השילובים האפשריים בין תכשירי ההדברה שנבדקו לגבי פגיעה (פיתוטוקסיות) במלון, אולם לא כולם נבדקו מבחינת יעילותם. הרשימה מפורסמת באתר האינטרנט של השירותים להגנת הצומח ולביקורת.
2. הסימן / (לכסן) מציין אפשרות בחירה בין תכשירים שונים להדברת הפגע.
3. שילובים שאינם מופיעים ברשימה שלהלן, אינם מוכרים או פוגעים בגידול. שימו לב גם למצוין בתווית התכשיר.

שילובים מתאימים

אוברון + אינפיניטו/באיפידן/הליוגופרית/טלסטאר/קליפסו/רומקטין
אוויסקט + נימגארד
אוונט + באיפידן/מוספילן/פולאר/פלורמיט/תיוביט
אופיר + פרוקליים
אינפיניטו + קליפסו 480
אקסמייט + איפון
ביסקיה + מובנטו
גופריתר + ורטימק/קנון
דומרק + ורטימק/טלסטאר/קנון/קומודור/קוסמוס/תלת סטאר
דומרק קומבי + אוויסקט/ורטימק/טלסטאר/מוספילן/ספיידר/קנון
דלסן + לאנט 20/לאנט 90
דסיס + לאנט 20/לאנט 90/רובראל
דפנדר + EOS
הליוגופרית + זהר 215
ורטימק + נימגארד/ספיידר/קנון/טלסטאר
טלסטאר + ורטימק/דומרק/דומרק קומבי/קנון/קוסמוס
מוספילן + סיגנום
סולפוזול + רומקטין

רשימה של תכשירי ההדברה המורשים לשוק המקומי ניתן למצוא באתר משרד החקלאות - השירותים להגנת הצומח: <http://www.hadbara.moag.gov.il/hadbara>

בברכה,
סבטלנה דוברינין
מדריכת הגנת הצומח

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות, ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד. אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתום.